

П Р А В И Л Н И К

**за условите, критериумите, постапката и правилата
за запишување и студирање на
ВТОР ЦИКЛУС НА СТУДИИ
на Бизнес академијата Смилевски – БАС**

(пречистен текст)

Скопје, октомври 2017

Врз основа на Предлогот на Наставничкиот совет на Академијата (дел. бр. 0205-235/5 од 13.09.2017 година), усвоен на редовната 120 седница одржна на 13.09.2017 година, врз основа на член 29 став 1 алинеја 19 од Статутот на Бизнес академија Смилевски – БАС, Собирот на основачи на Академијата на ден 03.10.2017 година го донесе следниов

П Р А В И Л Н И К

за условите, критериумите, постапката и правилата за студирање на втор циклус на студии на Бизнес академија Смилевски - БАС

1. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој Правилник се уредуваат условите, критериумите, постапката и правилата за запишување и студирање на студенти на втор циклус на студии на Бизнес академијата Смилевски – БАС (во натамошниот текст Академијата).

Член 2

Вториот циклус на стручни студии на Академијата се остварува според акредитирани студиски програми, а во согласност со Законот за високото образование, Статутот на Академијата и другите општи акти на Академијата.

Академијата врши високообразовна дејност во научното поле 5.06 Организациони науки и управување (менаџмент) во областа 50603 – Бизнес менаџмент.

2. УСЛОВИ ЗА ЗАПИШУВАЊЕ НА ВТОР ЦИКЛУС НА СТУДИИ

Член 3

На втор циклус на студии на Академијата може да се запише кандидат кој има завршено прв циклус на студии на Академијата или на друга соодветна високообразовна установа и кој ги исполнува условите предвидени со Законот за високото образование, Статутот на Академијата, овој Правилник и конкурсот за запишување на студенти на втор циклус на студии.

На втор циклус на студии на Академијата може да се запише кандидат кој има завршено прв циклус на студии на друга соодветна високообразовна установа со времетраење од 4 (четири) години и ги исполнува условите предвидени со Законот за високото образование, Статутот на Академијата, овој Правилник и конкурсот за запишување на студенти на втор циклус на студии. Во овој случај времетраењето на студиите од втор циклус е 1 (една) година (во понатамошниот текст 4+1).

На втор циклус на студии на Академијата може да се запише кандидат кој има завршено прв циклус на студии на Академијата или на друга соодветна високообразовна установа со времетраење од 3 (три) години и ги исполнува условите предвидени со Законот за високото образование, Статутот на Академијата, овој Правилник и конкурсот за

запишување на студенти на втор циклус на студии. Во овој случај времетраењето на студиите од втор циклус е 2 (две) години (во понатамошниот текст 3+2).

Соодветноста на претходните студии од прв циклус се утврдува со студиската програма. Во втор циклус на студии на Академијата може да се запише лице кое завршило и несоодветни студии од прв циклус, при што за запишување се пропишува полагање на диференцијални испити. Диференцијалните испити се утврдуваат со студиската програма. Постапката за соодветноста на претходните студии од прв циклус и нејзиниот понатамошен тек за полагање на диференцијалните испити ја утврдува и води конкурсната комисија.

Член 4

На втор циклус на студии на Академијата се запишуваат студенти државјани на Република Македонија и студенти странски државјани под услови утврдени со Законот за високото образование.

Кандидатите со завршен прв циклус на студии во странство приложуваат диплома за завршен прв циклус на студии нострифицирана од страна на надлежното министерство.

Член 5

Основен услов за пријавување на конкурсот за запишување на втор циклус на студии е кандидатите да имаат завршено прв циклус на студии во високообразовни установи кои се акредитирани и имаат решение и дозвола за работа од страна на Министерството за образование и наука или со нострификација на странски дипломи од страна на надлежното министерство.

Право на запишување имаат и студенти од други високообразовни установи по посебна постапка за трансфер на кредити, односно признавање на претходно положените предмети (испити).

Утврдување на соодветноста на предметните програми и условите за трансфер на кредити го прави посебно формирана комисија за трансфер на кредити согласно Правилникот за единствен кредит трансфер систем за пренос на студентски кредити и премин од една на друга студиска програма, односно со Правилникот за ЕКТС на Академијата.

Член 6

Сите кандидати – државјани на Р. Македонија или странски државјани, кои завршиле прв циклус на студии, имаат еднаков пристап на втор циклус на студии и се запишуваат под еднакви услови и критериуми.

Член 7

Одлука за бројот на студентите за запишување во нова студиска година на предлог на Наставничкиот совет ја донесува Директорот на Академијата.

Член 8

Износот на школарината го утврдува Собирот на основачи на Академијата. Студентите се запишуваат преку самофинансирање.

2.1. Постапка за запишување на втор циклус на студии

Член 9

Запишувањето на втор циклус на студии се врши врз основа на јавен конкурс.

Конкурсот за втор циклус на студии го утврдува и објавува Управата на Академијата.

Конкурсот се објавува во најмалку еден дневен весник што излегува во Република Македонија и на интернет страницата на Академијата најдоцна 5 месеци пред почетокот на наставната година.

Конкурсот содржи: име и адреса на Академијата, назив на студиската програма за втор циклус на студии, место на изведување на студиската програма, времетраење на студиите, предвидениот број на слободни места за запишување, услови, постапка и рокови за пријавување и изведување на уписот.

Пријавата со потребната документација наведена во конкурсот, се доставува до седиштето на Академијата во Скопје или до одделенијата за дисперзирани студии.

Член 10

Постапката за запишување на кандидатите на втор циклус на студии ја спроведува конкурсна комисија во согласност со одредбите од Статутот на БАС.

Членовите на конкурсната комисија ги именува Наставничкиот совет на БАС.

Конкурсната комисија ја сочинуваат еден од замениците на Директорот на Академијата, еден од наставниците избрани во звање за наставната област стратегиски менаџмент, деловниот секретар и референтите за студентски прашања од одделенијата за дисперзирани студии на Академијата. Заменикот директор е во функција на претседател на комисијата.

Надлежности на конкурсната комисија:

- 1) подготвува и ја води постапката за објавување на конкурсот за запишување на студенти за студиската година;
- 2) води грижа за реализација на постапката за пријавување и селекција на кандидати;
- 3) врши проверка и обработка на примените документите од кандидатите за запишување;
- 4) ја утврдува соодветноста на студиските програми од прв циклус на студии на пријавените кандидати;
- 5) води евиденција на пријавени и запишани студенти;
- 6) води евиденција на кандидати кои треба да полагаат диференцијални предмети;
- 7) ги известува кандидатите и ја води целата постапка за полагање на диференцијалните предмети;
- 8) поднесува извештај за примените кандидати до Наставничкиот совет на Академијата по завршувањето на секој уписан рок;
- 9) решава во првостепена постапка по приговори од кандидатите.

Член 11

Ако на првиот уписан рок се пријават повеќе кандидати од бројот на слободни места, се врши рангирање на пријавените кандидати кои ги исполнуваат општите услови.

Рангирањето на кандидатите и изготвувањето на прелиминарната ранг-листа го врши конкурсна комисија.

Рангирање на кандидатите се врши според постигнатиот успех од прв циклус на студии.

Прелиминарната ранг-листа на примените кандидати конкурсната комисија ја објавува на веб-страната на Академијата и на огласните табли на Академијата

Кандидатите имаат право на приговор за исправноста на постапката за селекција на кандидатите, што го доставуваат до конкурсната комисија на Академијата, во рок од 24 часа од објавувањето на резултатите на интернет страницата и огласната табла на Академијата.

Комисијата е должна да одлучи по приговорот на кандидатот во рок до 24 часа од неговото поднесување.

Доколку конкурсната комисија не може да донесе одлука по однос на одреден приговор, приговорот го доставува до Наставничкиот совет на Академијата.

Наставничкиот совет е должен да го разгледа приговорот на кандидатот, во рок од 24 часа од неговото доставување до Наставничкиот совет.

Одлуката на Наставничкиот совет е конечна.

Член 12

Кандидатот го остварил правото на запишување доколку се наоѓа на ранг-листата заклучно со бројот што е предвиден со конкурсот за запишување.

Кандидатот којшто го остварил правото на запишување, а во предвидениот рок нема да го изврши запишувањето, го губи правото и на негово место се запишува следниот кандидат од ранг листата.

Член 13

Одлуката за запишани студенти на втор циклус на студии ја донесува Наставничкиот совет на Академијата.

Ако на првиот уписан рок по запишувањето на пријавните кандидатите останат слободни места за упис, кандидатите може да се запишат во вториот и во третиот уписан рок утврдени со конкурсот.

Врз основа на одлуката на Наставничкиот совет за прием на втор циклус на студии се врши запишување на студентите на втор циклус на студии и заведување во матичната книга на запишани студенти, не подоцна од 15 дена од завршувањето на третиот уписан рок.

Член 14

Студентот на втор циклус на студии со Академијата склучува договор за студирање, со кој поблиску се утврдуваат нивните меѓусебни права и обврски.

Договорот за студирање го потпишува Управителот на Академијата или друго овластено лице од Академијата.

Член 15

По потпишување на Договорот за студирање, студентот има обврска во рок од 5 работни дена да направи уплата на уписнина чија висина е утврдена во Договорот за студирање.

3. СТАТУС НА СТУДЕНТ

Член 16

Статус на студент на втор циклус на студии се стекнува по завршената постапка од член 11, 12, 13, 14 и 15 од овој Правилник и запишување во Матичната книга на Академијата.

3.1. Права и обврски на студентот

Член 17

Студентот ги има правата согласно Законот за високо образование и согласно Статутот на Академијата и нормативните акти на Академијата.

Студентот има право на:

- 1) Квалитетни студии и образовен процес кој е предвиден со студиските програми на втор циклус на студии;
- 2) Да ги заврши студиите според студиската програма по која започнал. Академијата има право да ја менува студиската програма, при што задолжително треба да го извести студентот, кој има право да избере по која студиска програма сака да го продолжи студирањето.
- 3) Слободно искажување на мислења и ставови во текот на наставата и другите активности на Академијата;
- 4) Право на изјаснување за квалитетот на наставата и наставниот кадар, односно внатрешните и надворешните соработници, преку спроведување на организиран процес на евалуација, кој го гарантира интегритетот и анонимноста на студентот.
- 5) Редовно да напредува, да се образува и да го заврши студирањето под услови кои важеле при уписот;
- 6) Запишување и образование под еднакви услови утврдени со Закон, Статут и студиската програма;
- 7) Учество во управувањето на Академијата согласно Законот и Статутот на Академијата;
- 8) Студентот има право да се консултира со деловниот секретар, односно раководителот на стручната и административната служба и референтите за студентски прашања.
- 9) Заштита на своите права и должности пред органите на Академијата;
- 10) Заштита на личноста на студентот од злоупотреба и неговото достоинство;
- 11) Студира истовремено на повеќе студиски програми од различни специјалности и да изучува дополнителни курсеви;
- 12) Да продолжи со студиите на друга високообразовна установа доколку Академијата престане со работа;
- 13) Да ја користи библиотеката и базите на податоци, просторот, опремата (учебните помагала), образовниот портал и друга научна и стручна инфраструктура на Академијата;
- 14) Да учествува во научно-истражувачката и стручната дејност при што му се гарантира авторски, пронаоѓачки и слични права и награди;
- 15) Да избира и да биде избран како претставник на студентите во органите на Академијата;
- 16) Да користи услуги од студентскиот стандард (сместување, исхрана, здравствена заштита и друго), градски и меѓуградски превоз според условите предвидени со Закон од вршителите на соодветните дејности;
- 17) Да преминува од една на друга високообразовна установа, односно од едни на други студии и при тоа да ги користи погодностите на кредит системот;
- 18) Да учествува во работата на студентските организации утврдени со Статутот на Академијата;

- 19) Да ги продолжи студиите што ги прекинал под услови утврдени со Статутот на Академијата;
- 20) Да користи распуст не помалку од 60 дена во рамките на една календарска година;
- 21) Да добива државни или други стипендии или да користи финансиски кредит за издршка за време на школувањето;
- 22) Да остварува соработка со студенти во земјата и во странство;
- 23) Студентот има право навремено да биде информиран за сите релевантни прашања кои се однесуваат на неговото студирање.
- 24) Студентот има и други права предвидени со Законот за високо образование, Статутот на Академијата и други акти на Академијата.

Студентот има обврска да:

- 1) Ги исполнува задачите пропишани во студиските програми на втор циклус на студии на Академијата;
- 2) Да ги почитува одредбите од Законот за високо образование, Статутот на Академијата и другите правни акти за внатрешно уредување;
- 3) Да ги применува решенијата на органите на управување на Академијата, директорот на Академијата;
- 4) Да дејствува согласно студентскиот етички кодекс кој го подготвува и одобрува Академијата.

3.2. Престанок на статус на студент

Член 18

На студентот му престанува статусот на студент на втор циклус на студии на Академијата под следниве услови:

- доколку студентот ги заврши студиите од втор циклус на студии;
- доколку не ги заврши студиите во рокот утврден со закон и статутот;
- доколку не го исполни условот за упис во повисока година во роковите утврдени со Статут и правилата;
- доколку студентот не ги исполни условите кои се наведени со Законот за високо образование, Статутот и овој Правилник;
- доколку студентот е исклучен од студиите на втор циклус на студии од страна на Академијата;
- доколку студентот самоволно се испише од Академијата;
- доколку студентот не ги подмири сите трошоци кои се поврзани со школувањето во Академијата согласно договорот за школување
- доколку студентот е во мирување подолго од 2 години од денот на започнување на мирувањето;

Член 19

На лицето поранешен студент на Академијата може да му се дозволи обновување на статусот студент на Академијата доколку ги исполни условите поради кои му престанал статусот студент на Академијата, освен ако статусот не престанал со трајно исклучување. Трошоците за обновување на статусот ги поднесува студентот.

Член 20

За престанок и обновување на статусот на студент на втор циклус на студии на Академијата одлучува Наставничкиот совет. По одлуката на Наставничкиот совет студентот има право на приговор до Управата на Академијата. Одлуката на Управата е конечна.

3.3. Мирување на правата на студентот

Член 21

Студентот може да поднесе барање до Академијата за мирување на студиите поради различни причини (здравствени, финансиски или други причини). Студентот треба да достави барање за мирување и документ со кој ќе бидат утврдени причините за мирување на студиите.

За мирување на правата на студентот одлучува Наставничкиот совет за секој конкретен случај.

Правата и обврските на студиите може да му мируваат додека траат условите наведени во барањето.

Доколку не е наведен периодот на мирување, мирувањето на студиите може да трае до две години од денот на започнување на мирувањето. По истекувањето на тој период, студентот го губи статусот на студент. Наставничкиот совет подготвува одлука за престанок на статусот на студент и ја доставува во досието на студентот и до студентот. Студентот кој ги ставил студиите во мирување, должен е да ги подмири сите финансиски обврски за тековниот триместар за кој е запишан и за предметите кои ги слушал.

Средствата кои биле уплатени, а неискористени како резултат на мирување, се пренесуваат во триместарот во кој студентот ќе продолжи со студирањето, освен доколку мирувањето трае повеќе од 2 години, во тој случај средствата не се пренесуваат, односно студентот ги губи.

Доколку студентот повеќе од еден триместар не посетува настава, а притоа не доставил барање за мирување на студии, во тој случај Наставничкиот совет на Академијата по автоматизам донесува одлука за мирување на студии со повторно право на активирање на студиите на барање на студентот, но притоа мирувањето не треба да биде подолго од 2 години, во спротивно студентот го губи статусот на студент.

Студентите во мирување не влегуваат во вкупниот број на активни студенти на ниво на Академија.

Студентите на кои ќе им престане статусот на студент поради мирување подолго од предвиденото време (односно подолго од 2 години), ќе добијат исписница само за наставните предмети за кои се завршени наставните и финансиските обврски кон Академијата, во спротивно нема да им се земе во предвид ништо од дотогаш завршеното.

3.4. Паралелно студирање

Член 22

Студентот на Академијата може да студира на две или повеќе студиски програми на втор циклус на студии истовремено (паралелно студирање), на Академијата или на

повеќе високообразовни установи. Во овој случај, на студентот му се признаваат сите соодветни наставни предмети од студиската програма (максимум 30 ЕКТС за студентите кои студиската програма ја реализираат како 4+1, односно максимум 60 ЕКТС за студентите кои студиската програма ја реализираат како 3+2) на која е првично запишан. За потребите на паралелното студирање, Академијата посебно ги прилагодува активностите предвидени со студиската програма.

На дадена студиска програма, најголемиот број на студенти за паралелно студирање може да биде до десет студенти.

Студентот на Академијата може да студира и на студиски програми на други високообразовни установи согласно правилата на тие установи и законските прописи.

4. ПРАВИЛА ЗА СТУДИРАЊЕ НА ВТОР ЦИКЛУС НА СТУДИИ

4.1. Организација на студиите

Член 23

Студиските програми од втор циклус на студии се поделени на студиски години и триместри.

4.2. ЕКТС кредити

Член 24

Вториот циклус на студии на Академијата е во времетраење од две студиски години, уредено со акредитираните студиски програми.

Со завршување на втор циклус на студии, студентот се стекнува со 120 кредити.

За кандидатите со претходно завршен прв циклус на студии со четиригодишно времетраење (односно освоени 240 ЕКТС) со студиската програма се утврдува пократко времетраење на студиите од втор циклус.

Член 25

Во согласност со ЕКТС обемот на студиската програма изнесува 60 ЕКТС кредити во една студиска година, односно 20 (ЕКТС) кредити во еден триместар.

Член 26

Бројот на студиските кредити за одреден предмет се одредува на основа на вкупното оптоварување на студентот (теоретска и/или практична настава, вежби, семинари и сл.), времето кое му е потребно на студентот за самостојна работа (домашни задачи, проекти, и слично), како и времето кое е потребно за учење за подготовка за проверка на знаењето и завршното оценување (тестови, завршен испит и сл.).

4.3. Структура на студиската програма

Член 27

Студиската програма содржи општи и посебни услови кои студентот мора да ги исполни заради стекнување на одредено знаење, и тоа:

- 1) приказ на задолжителните и изборните предмети по студиски години и триместри;
- 2) бројот на часовите за индивидуално оптоварување на студентот по предмет;
- 3) бројот на ЕКТС студиските кредити за секој предмет;
- 4) останати облици на настава заради стекнување и усовршување на професионални знаења и вештини (семинари, проекти, практична работа и др.);
- 5) приказ на условите за посетување на настава и полагање на испит;

Член 28

Податоците за предметот содржат:

- 1) име на предметот и соодветен код за полесна идентификација на предметот (код за припадност кон одредена студиска програма);
- 2) краток опис на програмата на предметот која овозможува разбирање на неговата содржина од страна на студентот;
- 3) проценка на нивото на предметот, што подразбира јасна слика за потребните претходни знаења (со наведување на предметите кои претходно треба да се положат);
- 4) препораката за литература која е потребна да се користи за подготовка, поставените цели и список на стручна литература;
- 5) назначување на задолжителни и изборни предмети;
- 6) ЕКТС студиски кредити кои се предвидени за одреден предмет, во согласност со општите правила на ЕКТС, со назначување на бројот на студиските бодови за битните активности кои се предвидени со програмата на предметот.
- 7) времетраење на наставата - година на студирање, триместар, број на часови неделно, место на предметот во вкупниот преглед на структурата на студиумот;
- 8) методот на изведување на настава и совладување на наставната програма - предавање, консултации, вежби, лабораториски вежби, семинари, теренска работа, менторска и сл., со број на часови неделно и вкупен број на недели на времетраење на одредена активност;
- 9) начин на полагање и траење на испитот - облици на проверка на знаење во текот на наставата, нивната бројност и вреднување на практичната работа и другите облици на самостојна работа (проекти и др.), начин и термини на полагање на испити;
- 10) посебно одбележување на предметот на кој наставата се изведува на некој од странските јазици;

4.4. Организација на наставата

Член 29

Студиската година се организира во три триместри: есенски, зимски и пролетен.

Првата студиска година за студентите на втор циклус на студии започнува првата недела во месец ноември. Поради изведување на настава во рамките на летниот и зимскиот распуст на студентите, времето на почеток на настава на наредните триместри и студиска година е флексибилно и се утврдува во распоредот на настава.

Наставата во секој триместар трае 12 недели.

Наставата се изведува по однапред утврден распоред за настава. Наставата се реализира на принципот предмет по предмет, односно слушање на еден предмет, презентирање на проектен извештај, подготовка за испит, полагање на испит, па потоа се преминува на слушање на друг предмет.

Наставата се реализира во 5 наставни средби по 3 наставни часа, дополнителни часови за презентација на проектни извештаи (во зависност од бројот на студентите) и 1 дополнителен час за одржување на испитот. Испитот се полага мин. 1 недела по завршувањето на последната наставна средба. По завршувањето на обврските од еден наставен предмет, се преминува со реализација на следен наставен предмет предвиден со распоредот на настава.

Летниот одмор и останатите активности и активностите надвор од наставата (организирање на дополнителна настава, летни школи, кампови, форуми, учество на конференции и симпозиуми и др.), вклучувајќи ги и облиците на проверка на знаењето траат 12 недели.

Точниот календар за организација и реализација на студиските програми за студиската година го изготвува, утврдува и објавува Наставничкиот совет на Академијата, најдоцна 20 дена пред почетокот на наставата.

Член 30

Наставата се организира и изведува на основа на утврдениот распоред на часови.

Распоредот на часовите се објавува најдоцна 7 дена пред почетокот на наставата.

Распоредот на часовите содржи: име на студиската програма, студиска година, семестар, име на предметот, време (ден, час) на одржување на наставата, место на одржување на наставата (вежбална, амфитеатар, лабораторија), име на наставник и други информации за наставата.

За секој предмет, предметниот наставник изработува оперативна програма и должен е истата да ја постави на образовниот портал по соодветниот предмет, најдоцна 7 дена пред почетокот на наставата.

Предметниот наставник должен е на првата средба од наставата да ги запознае студентите со оперативната програма, со основната и дополнителната литература за самиот предмет, со условите за здобивање на право за полагање и реализирање на проверката на знаењата по предметот, како и за обврските и задачите кои произлегуваат од предметот (проектни извештаи, презентации и сл.).

Член 31

Студентите на втор циклус на студии имаат можност да студираат и на далечина доколку ги исполнат условите и критериумите за студирање на далечина предвидени во Правилникот за условите, критериумите, постапката и правилата за студирање на далечина за студентите од прв и втор циклус на студии на БАС.

Член 32

Студентите на втор циклус на студии имаат можност да студираат и преку синергирање. Синергирањето е форма на настава која опфаќа 5 менторски наставни средби по еден наставен час меѓу наставникот и студентот за еден наставен предмет. По завршувањето на менторските средби и завршувањето на наставните и други обврски, студентот се здобива со правото да полага испит. Испитот се полага мин. 1 недела по завршувањето на последната средба. Услов за полагање на испит е и предаден и одбранет проект

извештај по соодветниот предмет. По завршувањето на обврските од еден наставен предмет, студентот преминува на следен наставен предмет.

Студентот кој ќе се одлучи да студира целосно или дел преку начинот на синергирање треба претходно да поднесе барање до Наставничкиот совет на Академијата.

Наставничкиот совет одлучува по барањето.

Студентите кои ќе се одлучат на ваквиот начин на студирање плаќаат дополнителни 50% на износот на школарината или на вредноста на кредитите по соодветниот предмет.

Студентот има право во текот на студиите да го прекине ваквиот начин на студирање и да се вклучи во една од активните групи на студенти на втор циклус на студии, согласно исполнетоста на условите за негово вклучување. Во ваков случај студентот започнува да ја плаќа редовната цена на школарината за предметите кои ќе ги слуша со наставата за студентите на втор циклус на студии.

4.5. Проверка на знаењата

Член 33

Проверката на знаењето се организира во термините кои се предвидени за проверка на истото утврдени во распоредот на наставата

Задачите кои се предвидени за индивидуална работа на студентите (семинари, симпозиуми, конференции, проекти, задачи и др.) мора да бидат рамномерно распоредени во текот на триместарот. Вкупниот обем на овие активности мора да биде усогласени со оптоварувањето кое е предвидено за предметот, во согласност со ЕКТС.

Наставникот е должен во текот на наставата, изработката на индивидуалните и тимските работи и подготовката за проверка на знаењето, да им помогне на студентите преку организирање на консултации. Термините за консултации треба да бидат усогласени со термините за настава и истите да бидат достапни на студентите преку јавно истакнување на образовниот портал на Академијата.

Предметниот наставник е одговорен за изведувањето на сите облици на наставата.

Проверката на знаењето се врши согласно Правилникот за начинот на проверување, следење, оценување, полагање и чување на испити на студентите на Академијата.

4.6. Пријавување на изборни предмети и евиденција

Член 34

Студентите имаат право да ги бираат изборните предмети.

Изборните предмети се избираат на крајот од првиот триместар.

За избор на предметите студентите добиваат листа на изборни предмети на која треба да го означат својот избор. Листата со изборни предмети ја доставуваат до референтите за студентски прашања.

Настава ќе се организира за оние предмети за кои ќе има група од мин. 5 студенти.

Доколку студентот се одлучил за некој предмет за кој нема група, тогаш ќе мора да се вклучи во некоја од постоечките групи на изборни предмети.

Доколку студентот сака да направи промена на одлуката за некој изборен предмет/и тогаш потребно е да поднесе барање до Наставничкиот совет. Наставничкиот совет одлучува по поднесеното барање, притоа водејќи сметка на намалувањето на бројот на

групата на студенти кои ќе го слушаат предметот од кој студентот се откажува. Доколку бројот на групата за предметот од кој студентот се откажува се намали и брои помалку од 5, тогаш не се уважува барањето на студентот. Доколку групата се намали и брои помалку од 5, а студентот сака да го слуша избраниот предмет, тогаш студентот има можност да поднесе Барање до Наставничкиот совет на Академијата, предметот да го слуша преку синергирање. Во овој случај важат условите предвидени за студирање преку синергирање, предвидени со овој Правилник.

Студентите кои веќе имаат формирано група по одреден предмет или предмети имаат право да направат промена на одреден предмет по претходно барање до Наставничкиот совет, но не подоцна од 1 недела пред почетокот на триместарот. Наставничкиот совет одлучува по барањето на студентите.

4.7. Повторно пријавување на предмети

Член 35

Студентот кој нема да го положи испитот (три обиди) - го запишува предметот повторно, ако е од групата на задолжителни предмети, а ако е од групата на изборни предмети, го запишува истиот предмет или избира друг предмет за да може да го освои потребниот број на ЕКТС.

За секое повторно запишување на предмет (кој студентот го повторува), студентот е должен да уплати соодветен паричен надоместок чија висина се утврдува согласно вредноста на кредитите што ги носи тој предмет (бројот на ЕКТС на предметот се множи со паричната вредност на еден кредит).

4.8. Запишување на триместар/ година

Член 36

Запишувањето на триместрите за студентите на втор циклус на студии се врши: за студентите 4+1 по завршувањето на вториот триместар, а за студентите 3+2 се врши во два наврати, еднаш по завршувањето на втор триместар и уште еднаш по завршувањето на четврт триместар.

Семестралниот лист за втор циклус на студии содржи информации за студентот, место на студирање, за предметите што ги слушал во тековниот триместар (положените предмети, оценките и износот на кредити, како и средниот успех и вкупниот број на освоени кредити), за исполнување на обврските околу специјалистичкиот труд (во зависност од триместарот), за исполнување на финансиските обврски согласно Договорот за школување, како и за задолженост со книги во библиотеката на Академијата и рокови за нивно враќање.

Врз основа на семестралниот лист се утврдува дали студентот има право да продолжи со студиите во наредниот триместар.

Студентот ќе се стекне со правото да слуша и полага предмети од трет триместар, доколку во претходните два триместри има освоено најмалку 27 ЕКТС и исполнети наставни и финансиски обврски за тие триместри. За студентите кои студираат на студиската програма 4+1 треба да имаат пријавено и усвоено тема и ментор на специјалистички труд.

Студентот кој студира на студиската програма 3+2, ќе се стекне со правото да слуша и полага предмети од петти триместар, доколку во претходните четири триместри има освоено најмалку 58 ЕКТС, пријавено и усвоено тема и ментор на специјалистички труд и исполнети наставни и финансиски обврски за тие триместри.

Студентот кој не ги исполнил условите наведени во овој член, може да запише триместар доколку поднесе барање до Наставничкиот совет на Академијата и тоа биде позитивно решено од негова страна.

Семестралните листи ги пополнуваат референтите за студентски прашања, а истите ги заверуваат со свој потпис ИТ администраторот во делот за оценките и освоените ЕКТС, референтите за студентски прашања во делот на обврските поврзани со специјалистичкиот труд, одговорното лице за евидентирање на уплатите за школарина на студентите и одговорното лице задолжено за водење на библиотеката.

4.9. Испитен режим и начин на оценување

Член 37

Начинот на проверување на знаењата на студентите, следењето на полагањата, оценувањето на студентите, полагањето на испити и чувањето на испити е регулирано со посебен правилник, Правилникот за начинот на проверување, следење, оценување полагање и чување на испити на студентите на Академијата.

4.10. Завршување на студирањето

Член 38

Студиите од вториот циклус се завршуваат со завршно оценување по сите предметни програми од студиската програма на студентот и изработка и одбрана на специјалистички (завршен) труд.

За исполнетоста на условите од ставот 1 студентот доставува барање до студентската служба со цел да се провери неговото досие. Проверката на студентското досие опфаќа: информација за евидентираниите положени испити по сите предмети согласно студиската програма (делумно уверение), информација за постапката за пријавување и оценување на специјалистички труд (информација содржана во делумното уверение), информација за финансиските обврски и други клучни информации кои се однесуваат на кандидатот и процесот за студирање на втор циклус на студии.

Информациите за остварувањата на студентите се евидентирани во личниот картон на студентот кој се наоѓа во неговото студентско досие.

5. ПОСТАПКА ЗА ПРИЈАВА, ОЦЕНКА И ОДБРАНА НА ЗАВРШНИОТ ТРУД

5.1. Пријавување на завршен труд

Член 39

Студиите на втор циклус завршуваат со изработка и одбрана на завршен труд, односно специјалистички труд. Темите за завршен труд на вториот циклус се избираат од подрачјето на студиската програма од вториот циклус.

Завршниот труд е самостојна стручна работа со која се систематизираат постојните знаења и се придонесува за решавање на проблеми од практиката. Со завршниот труд студентот обработува одбрана тема со примена на стручни и научни методи и со тоа докажува дека се стекнал со продлабочено знаење од избраната тема и се оспособил за негова примена.

Резултатите во завршниот труд треба да претставуваат придонес за:

- 1) решавање на актуелна стручна задача, која е поставена како цел на трудот;
- 2) примена на постоечки стручни достигнувања во решавање на комплексно-стручната задача.

Член 40

Завршниот труд треба јазично, стилски и технички да биде коректно обликуван, во согласност со современата методологија, техника и технологија за изработка на публикации содржани во водичот за изработка на стручни (мастер) трудови на Академијата.

Член 41

Студентот поднесува пријава на тема за завршен труд и предлог за ментор на трудот, како и образложение за изработка на специјалистички (мастер) труд до Наставничкиот совет на Академијата.

Наставничкиот совет ги разгледува пријавата и образложението и донесува одлука за нивно прифаќање. Наставничкиот совет има право да го промени насловот на трудот и да назначи друг ментор соодветен на темата што ја предложил кандидатот. Одлуката на Наставничкиот совет се доставува до студентот, менторот, досието на студентот и архивата на Академијата и се објавува јавно на огласната табла и на интернет страницата на Академијата на македонски јазик и на англиски јазик.

Пријавата содржи: податоци за студентот, наслов на трудот на македонски и англиски јазик, предлог ментор на трудот и во прилог образложение за изработка на специјалистички (мастер) труд.

Член 42

Студентот кој студиската програма ја реализира со времетраење од една година (4+1) има обврска темата за завршен труд и ментор на трудот да ја пријави најдоцна до крајот на вториот триместар.

Студентот кој студиската програма ја реализира со времетраење од две години (3+2) има обврска темата за завршен труд и ментор на трудот да ја пријави најдоцна до крајот на четвртиот триместар.

Студентот кој нема да поднесе пријава за тема и ментор на завршниот специјалистички труд и образложение нема да има право да ги слуша и полага предметите предвидени за наредните триместри според студиската програма за втор циклус на студии.

5.2. Ментор на завршен труд

Член 43

Ментор на завршниот труд може да биде предметниот наставник од чија област се работи завршниот труд или по избор на студентот, по претходно одобрение од Наставничкиот совет.

За ментор може да биде ангажирано и лице што не е наставник на Академијата, а има избор во наставно звање согласно областа во која се работи завршниот труд.

Член 44

Менторот го води студентот во неговата истражувачка и стручна работа и му дава помош во целокупниот процес на изработка на завршниот труд.

Член 45

Менторот на студентот има обврска конечниот завршен труд да го постави на веб апликацијата за проверка на плагијати на Министерството за образование и наука, согласно Законот. Извештајот од проверката за плагијаторство се доставува како прилог на Извештајот од комисијата за оценка и одбрана на специјалистички труд.

Член 46

Студентот има право да побара промена на менторот. Барањето за промена на ментор го доставува до Наставничкиот совет на Академијата кој одлучува по него.

Член 47

Еден наставник може да биде ментор на најмногу 7 кандидати годишно кои изработуваат специјалистички трудови.

Избраниот ментор доколку 4 (четири) месеци по неговиот избор за ментор на кандидатот за одбрана на специјалистички труд утврди дека кандидатот не бележи напредок во изработката на трудот, има право менторството да го стави во мирување. Менторот поднесува Барање за мирување на менторството до Наставничкиот совет на Академијата, кој одлучува по тоа барање.

Менторството може да се продолжи доколку менторот, по претходна консултација со студентот, достави Барање за продолжување на менторството до Наставничкиот совет на Академијата. Наставничкиот совет одлучува по поднесеното барање.

Евиденција на бројот на менторствата на годишно ниво води стручната служба на Академијата.

Доколку менторот има активни 7 менторства годишно, а има нова пријава за ментор од страна на студент, во тој случај, предложениот ментор не може да биде избран за негов ментор, а на предлог на Наставничкиот совет може да се назначи нов ментор. Доколку предложениот ментор достави барање за мирување на некој од неговите активни студенти, тогаш ќе може да се прифати пријавата за менторство. Наставничкиот совет одлучува и во двата случаи. Во ниту еден случај менторот не смее да има повеќе од 7 активни менторства годишно.

5.3. Комисија за оценка и одбрана на завршен труд

Член 48

Студентот по завршувањето на завршниот труд ја започнува постапката за формирање на комисија за оценка и одбрана на завршниот труд, при што до Наставничкиот совет доставува:

- Барање за формирање на комисија за оценка и одбрана на завршен труд;
- еден примерок од трудот;

- барање до студентската служба за проверка на студентското досие (Студентската служба има рок од 2 недели од датумот на поднесување на барањето да го известат студентот за неговите наставни и финансиски обврски.)

Менторот има обврска да достави до Наставничкиот совет менторско мислење кое ќе содржи информација за исполнетоста на критериумите наведени во образложението на темата, како и предлог на членови за комисија за оценка и одбрана на специјалистички труд.

Член 49

Наставничкиот совет на БАС, во рок од 45 дена од денот на доставување на барањето, формира комисија за оценка и одбрана на завршниот труд од 3 (тројца) членови: претседател и двајца членови. Задолжително еден од членовите на комисијата е менторот. Менторот не може да биде претседател на комисијата.

Член 50

Комисијата подготвува извештај во кој дава оценка и образложение на трудот (краток приказ на трудот: поставена цел, применети методи, добиени резултати и заклучоци од реализираните истражувања), најдоцна во рок од 3 (три) месеци од денот на предавање на трудот. Комисијата во извештајот заклучува дали трудот е плагијат или не, врз основа на Извештајот од системот за анализа и пронаоѓање на плагијати во трудови воспоставен од Министерството за образование и наука на Р. Македонија.

Доколку комисијата утврди процент на плагијаторство поголем од 20% добиен од Извештајот од системот за анализа и пронаоѓање на плагијати во трудови воспоставен од Министерството за образование и наука на Р. Македонија, во тој случај комисијата има право да му го врати трудот на студентот на понатамошна доработка во рок од најмногу 3 месеци од денот на добиениот Извештај од страна на комисијата за оценка и одбрана на специјалистичкиот труд. Менторот на трудот е должен заедно со кандидатот да ја довршат постапката и да ги преземат сите потребни чекори за повторно прегледување на системот за плагијати.

Доколку Комисијата за оценка и одбрана на специјалистички труд не поднесе Извештај за оценка и одбрана на специјалистички труд во предвидениот временски рок, Наставничкиот совет го менува составот на Комисијата за оценка и одбрана на специјалистички труд.

Доколку Комисијата за оценка и одбрана на специјалистички труд утврди дека е потребно дополнително време за доработка на трудот, во тој случај претседателот на Комисијата има право да поднесе барање до Наставничкиот совет за продолжување на рокот за доработка на трудот во рок од најмногу 2 месеци од добиената одлука од страна на Наставничкиот совет.

Член 51

По прегледувањето на трудот, комисијата може да му го врати трудот на студентот да го доработи и дополни, како и да определи краток рок во кој студентот треба да ја изврши таа обврска.

Член 52

Доколку комисијата го одбие завршниот труд студентот може да поднесе нова пријава за преработка на темата или за избор на нова тема за завршниот труд во рок од 30 (триесет) дена од денот на приемот на одлуката за одбивање.

Член 53

Завршниот труд може да се предаде по положувањето на сите испити и извршувањето на другите обврски предвидени со студиската програма и договорот за студирање.

Член 54

Наставничкиот совет во рок од 30 (триесет) дена од приемот на извештајот донесува одлука за прифаќање или неприфаќање на завршниот труд.

Член 55

По усвојувањето на извештајот, Наставничкиот совет го определува денот на одбраната не подоцна од 30 дена од прифаќањето на извештајот, а не порано од 7 дена од датумот предвиден за одбрана на специјалистичкиот труд.

Член 56

Одлуката за усвојување на извештајот и датумот за одбрана на завршниот труд му се доставува на студентот, членовите на комисијата и се објавува на веб-страницата на БАС.

Член 57

Менторот има обврска завршниот труд да го постави во базата на специјалистички трудови на образовниот портал на Академијата веднаш по одбраната на специјалистичкиот труд.

5.4. Одбрана на завршен труд

Член 58

Студентот го брани завршниот труд најдоцна во рок од 2 (две) години од денот донесување на одлуката за усвоена наслов и ментор на специјалистички труд.

По барање на студентот, Наставничкиот совет на БАС може да одобри продолжување на рокот за одбрана на завршниот труд, за времето додека траеле причините за спреченост за работа на трудот, но најмногу за 1 (една) година. По истекот на овој рок, студентот губи право да го брани пријавениот завршниот труд.

Како оправдани причини од претходниот став се сметаат: подолготрајна тешка болест, бременост и породување, отсуство од земја во случај кога кандидатот е упатен привремено да извршува работи во странство, научно усовршување во странство, учество во научни и спортски експедиции и други оправдани причини за кои ќе одлучи Наставничкиот совет.

Доколку студентот во предвидениот рок не го одбрани специјалистичкиот труд, во тој случај студентот ја повторува целата постапка почнувајќи од пријава на наслов и ментор за специјалистички труд. Доколку и во овој случај студентот во предвидениот рок не го одбрани специјалистичкиот труд, тогаш право на повторно пријавување ќе добие само доколку плати дополнителна школарина во висина од висината на школарината за еден триместар.

Во случај да не се создадени потребните услови за обработка на одобрениот наслов на трудот, студентот на негово барање може да побара промена на насловот на трудот. По ова барање решава Наставничкиот совет на Академијата.

Доколку од било кои причини, студентот, менторот или членови на комисијата се спречени да присуствуваат на закажаната одбрана на специјалистички труд, тогаш Претседателот на комисијата треба да поднесе Барање за промена на датумот за одбрана, со наведување на причините за спреченост за негово реализирање и нов предлог за датум на одбрана, до Наставничкиот совет на Академијата. Наставничкиот совет на Академијата одлучува по поднесеното барање.

Член 59

Одбраната на трудот е јавна и се објавува на веб-страницата и на огласната табла на БАС, најмалку 7 (седум) календарски дена пред денот на одбраната.

Одбраната на завршниот руд труд се врши на следниов начин:

- 1) претседателот на комисијата ја отвора постапката за одбрана на завршниот труд, ги изнесува податоците за студентот, насловот на трудот, времето на изработка и го претставува менторот;
- 2) студентот го претставува својот труд, со образложение на целта, задачите, методите на изработка, добиените резултати, дискусиите за резултатите и заклучоците;
- 3) членовите на комисијата поставуваат прашања и ги коментираат резултатите трудот;
- 4) претседателот на комисијата може да им дозволи на присутните да поставуваат прашања или да ги коментираат резултатите на трудот со писмено обраќање до комисијата за одбрана;
- 5) студентот ги образложува одговорите на прашањата поставени од комисијата;
- 6) комисијата се повлекува заради донесување на одлука;
- 7) претседателот на комисијата, по спроведената постапка, му ја соопштува на студентот одлуката на комисијата.

Во текот на одбраната на завршниот труд се води записник од страна на деловниот секретар или референтите за студентски прашања. Записникот го потпишуваат членовите на комисијата.

Член 60

По завршувањето на одбраната на трудот, комисијата за одбрана на трудот јавно ја соопштува оценката на одбраната на завршниот труд.

Оценувањето се врши со две описни оценки: „го одбрани специјалистичкиот труд“ и „не го одбрани специјалистичкиот труд“.

Одлуката за одбрана и оценка на специјалистичкиот труд ја потпишува Претседателот на комисијата за оценка и одбрана на специјалистички труд.

Член 61

Одбраната на завршниот труд е јавна.

Член 62

Свечената промоција на доделувањето на дипломите за завршениот втор циклус на студии и одбранет специјалистички труд е на денот на Академијата.

Директорот на Академијата им ги доделува дипломите на студентите за завршен втор циклус на студии.

До доделувањето на дипломата, на барање на студентот му се издава целосно уверение за завршен втор циклус на студии.

Член 63

Заменикот директор на Академијата во својство на раководител на вториот циклус студии е одговорен за правилноста на целата постапка за избор, оценка и одбрана на завршниот труд на вториот циклус на студии.

6. ВИДОВИ НА ДОКУМЕНТИ КОИ МУ СЕ ИЗДАВААТ НА СТУДЕНТОТ ВРЗ ОСНОВА НА ЕВИДЕНЦИЈАТА

Член 64

Студентот кој ќе ги изврши сите обврски според студиската програма и договорот за школување или само дел од студиската програма за стекнување на образование му се издава уверение за завршениот дел од студиската програма, односно целосно или делумно уверение. Целосното уверението содржи податоци студентот, за нивото, природата и содржината на студиите, постигнатите резултатите, наслов на специјалистичкиот труд и датум на негова одбрана.

Студентот кој ќе ги изврши сите обврски според студиската програма и договорот за школување, врз основа на евиденцијата што се води за него, Академијата му издава диплома.

Со дипломата се потврдува дека студентот завршил студиска програма од втор циклус на студии и се стекнал со стручен назив.

Составен дел на дипломата е додатокот на диплома (diploma supplement), заради детален увид во нивото, природата, содржината, системот и правилата на студирањето, како и постигнатите резултати во текот на студиите.

Дипломата, додатокот на диплома и уверението ги потпишува Директорот на Академијата.

Промоцијата на дипломи претставува свечено врачување на дипломите за завршени студии. Дипломите ги врачува Директорот на Академијата.

Одземањето на дипломите се врши согласно одредбите на Законот за високото образование.

6.1. Стручно звање

Член 65

Лицето кое ги завршило студиите од втор циклус на студии се стекнува со диплома за стручен назив **специјалист**, со додавање на образовниот профил наведен во акредитираната студиска програма, ако поинаку не е утврдено со закон.

Во меѓународниот промет и дипломата на англиски јазик, називот по завршувањето на вториот циклус на студии е **Master**.

7. АДМИНИСТРАТИВНА ПОДДРШКА

Член 66

Административната поддршка на вториот циклус на студии е распределена помеѓу деловниот секретар и референтите за студентски прашања согласно актот за организација и систематизација на работата во БАС, како и согласно Одлуката за утврдување на работните обврски на стручната и административната служба на БАС.

Член 67

Раководител на вториот циклус на студии е Заменик директорот на БАС.

8. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 68

За толкување на одредбите од овој Правилник е надлежен Наставничкиот совет на БАС.

Член 69

Овој Правилник влегува во сила и важи за студентите за прв пат запишани во студиската 2017/2018 година, до тогаш за студентите од претходните генерации важат одредбите од старите Правилници.

За основачите,

Пред. м-р Горазд Смилевски